Przesyłka opłacona ryczałtem.
Nr. 5. Niadziela, 25 Kastryčnika 1925 h. Hod I.

BIEŁARUSKAJA KRYNICA
TYDNIOWAJA SIALANSKAJA HAZETA

Adres Redakcyi i Adm.: Wilnia, Zawalnaja 7.
Redakcyja adčyniena ad 9 h. ran. da 7 h. wieč.
„Biełaruskaja Krynica“ kaštuje: na hod 6 zł.; na miesiac 60 hr. Asobny numar kaštuje 15 hr.

KIRUNKI BIEŁARUSKA-LITOŬSKAJ PALITYČNAJ DUMKI.

Kali chto pryhledzicca ŭważna da biełaruska- litoŭskich adnosin, to lohka zaŭważyć nieadnalkowaść hetych adnosin i rożnarodnaść jak z adnaho, tak i z druhoha boku. Najlepš heta widać, kali pryhledzicca da litoŭska-biełaruskich adnosin u Koŭni, jak u palityčnym centry sučasnaj litoŭskaj palityčnaj dumki.

Z boku biełaruskaha jość tam wyraznyja dwa kirunki, wyraznyja dźwie palityčnyja hrupy: W. Łastoŭskaha i A. Ćwikiewiča. Pastarajemsia zrazumieć biełaruskija palityčnyja pahlady naahuł i biełaruska-litoŭskija ŭ asobnaści jak adnej, tak i druhoj hrupy.

W. Łastoŭski, adzin z pieršych biełaruskich adradžencaŭ, zasłužany biełaruski pracaŭnik na niwie biełaruskaj kultury i palityki. Praŭda, na niwie palityčnaj śladoŭ pracy W. Łastoŭskaha nia mnoha, jak i ahułam usiej biełaruskaj palityčnaj pracy. Tłumačycca heta małoj wyrablenaściu biełaruskaj palityki naahuł, a tak-ža i tymi warunkami, u jakich biełarusam prychodziłasia i prychodzicca swaju palityku prawodzić. Za toje na niwie biełaruskaj kultury zasłuhi W. Łastoŭskaha ahramadnyja.

Palityku W. Łastoŭskaha biełaruska-litoŭskuju można scharakteryzawać hetak:

Biełaruska-litoŭskaja drużba patrebna dziela ŭzajemnaj apory ŭ zmahańni za prawy adnaho i druhoha narodu z palakami i z rasiejcami, a tak-ža hetaja drużba-apora patrebna dla biełaruskaj samadzielnaści kulturnaj, jak adnaho z asnaŭnych warunkaŭ i adznakaŭ istnawańnia biełaruskaha narodu naahuł i jak niečaha majučaha wartaść u sabie samym. Takoj i jość kożnaja kultura.

Dziela hetaha, W. Łastoŭski ŭ Koŭni pobač z pracaj palityčnaj, (roznyja jaho wystupleńni supolna z litoŭcami za hranicaj, jaho wiedamaja ŭmowa z Litwoj i inš.), wiadzie pracu tak-ža i kulturnuju, wydajučy biełaruskija knižki, żurnały i raźwiwajučy takim čynam dumku samadzielnaj biełaruskaj kultury i samadzielnaści biełaruskaj nacyi.

Da astatniaha času ŭ Litwie, wiedama, za litoŭskija hrošy, Łastoŭski sa swajej hrupaj aprača żurnała „Krywič“, nawukowaha miesiačnika biełaruskaj kulturnaj, hramadzkaj i palityčnaj dumki, čaho, musimo adznačyć, niama i ŭ Miensku, bo tam usio wiadziecca ŭ duchu adnabokim i partyjnym, — W. Łastoŭski sa swajej hrupaj wydaŭ cełу rad biełaruskich knižak, jak: „Nieba i Zory“, „Zakon życćia siarod żywiołaŭ i raścin“ — W. Łunkiewič, „Śpiawak Blondel“ (Anhlijskaja lehienda), „Kazki“ — Andersena, „Słoŭnik hieometryčnych i tryhonometryčnych terminaŭ i skazaŭ“ — Dušeŭski i Łastoŭski, „Fizyjolohija i anatomija čaławieka“ — Małyšeŭ, „Botanika“ — Zielenski, „Rasijska-Kryŭski (Biełaruski) słoŭnik“ — W. Łastoŭski, „Nowaja Historyja“ — Wipper, „Historyja Biełaruskaj Knihi“ — W. Łastoŭski (drukujecca), „Historyja Biełarusi“ — W. Łastoŭski (pryhatawana da druku).

Z hetych knižak karystajucca biełaruskija škoły ŭ Polščy, dzie wydawiectwa biełaruskaje duża słaboje.

Takim čynam, jak bačym, Litwa, supracoŭničajučy z W. Łastoŭskim, sapraŭdy wialikuju maje zasłuhu dla našaj kultury, jak padstawy našaj samadzielnaści ahułam i, można

skazać, u nikatorym raźmiery wobak z Mienskam ihraje rol biełaruskaha kulturna-palityčnaha centra.

Znača, jak nia dziŭna, a dla Biełarusi Ŭschodniaj centram takim jość u niekatorym sensie Miensk, dziakujučy palitycy Maskwy, a dla Biełarusi Zachodniaj i Litwy Ŭschodniaj hetym centram źjaŭlajecca ŭ niekatoraj miery Koŭna.

Ad Polščy-ž biełarusy ŭ swaich kulturnych (nia kažučy, wiedama, ab palityčnych) imknieńniach padtrymańnia nia majuć.

Treba tut adnak adznačyć, što na takuju družbu litoŭska-biełaruskuju iduć daloka nia ŭsie litoŭskija dziejačy, kiraŭniki litoŭskaj sučasnaj palityčnaj i hramadzkaj dumki. Wiaduć palityku ŭzajemnaha paddzieržawańnia tolki tyja litoŭcy, jakija jasna bačać fakt narodnaha i palityčnaha adradžeńnia biełaruskaha narodu i jasna razumiejuć kaniečnaść zbližeńnia z biełarusami na froncie ekanamičnym i palityčnym, na froncie ŭzajemnaj abarony ad silniejšych swaich susiedziaŭ nia tolki palakoŭ, ale i maskoŭcaŭ.

Jość-ža i inakš dumajučyja litoŭskija palityki. Jość takija, što biełaruskaje pytańnie ŭważajuć za rasiejskuju ŭnutranuju sprawu i palityku swaju da biełarusaŭ, zamiest z biełarusami biespasredna, wiaduć biespasredna z rasiejcami, abo z tymi biełarusami, jakija dziela rożnych pryčyn mała inakš ad ich hladziać na biełaruskuju sprawu.

Da takich biełarusaŭ naležyć A. Ćwikiewič sa swajej hrupaj. Palityčnyja biełaruskija pahlady Ćwikiewiča i jaho hrupy zwodziacca da ideału dałučeńnia biełaruskich ziamiel da Miensku, asłablajučy takim čynam Polšč. Ale adnak Ćwikiewič imkniecca da hetaha biez wyraznych zaściaroh na palityčnuju i kulturnuju samadzielnaść biełaruskaj nacyi ad Maskwy, ad jakoj, wiedama, zaležyć i Miensk, uważajučy, widać, što Maskwa sapraŭdy daje Biełarusi zdawalniajučyja mahčymaści poŭnaha jaje raźwićcia. Hetym tłumačycca, što litoŭskaja ŭ Koŭni palityka Ćwikiewiča wyklučna negatyŭnaja: pomač Litwie ŭ jaje zmahańni z Polščaj, a bolš ničoha. Hrupa Ćwikiewiča kulturnaj pracaj pachwalicca badaj susim nia moža.

Litoŭcy, što paddzieržawajuć hetu biełaruskuju hrupu, robiać z jej „palityku“ tady, kali čas-ad-času, zważajučy na palityčnyja abstawiny, razam z biełarusami ŭważajuć patrebnym zrabić jaki palityčny fejerwerk prociŭ Polščy biaz uwahi na samastojnaść biełaruskaj dumki i biaz uwahi na supolnyja intaresy abodwych narodaŭ trywałyja i pastajannyja.

My ŭważajem kirunak Ćwikiewiča litoŭska-biełaruskaj palityki za pamyłkowy i niekarysny ani dla litoŭcaŭ, ani dla biełarusaŭ. Kirunak hety, praŭdu kažučy, treba było-b nazwać kirunkam kaprysu i nie daceniwajučym należna ani sprawy biełaruskaj, ani wartaści histaryčnaj biełaruska-litoŭskaha zbližeńnia.

Kirunak W. Łastoŭskaha bolš poŭny i različany na dalej i karyśniejšy jak dla biełarusaŭ, tak i dla litoŭcaŭ.

Kirunak Ćwikiewiča moža dawieści da taho, što litoŭcam u ŭschodniaj palitycy treba budzie mieć sprawu z Rasiejaj i Biełarusiaj u całaści — što, dumajem, nie kaniečna maje być na karyść Litwy.

Kirunak Łastoŭskaha ŭ swajej asnowie hetuju mahčymaść, a tak-ža padobnuju mahčymaść adnosna da Polščy wyklučaje, pakidajučy siarod biełarusaŭ pryjacielaŭ Litwy ŭ zmahańni za adnych i druhich poŭnuju samastojnaść. I heta ŭważajem za histaryčnuju kaniečnaść jak dla Litwy, tak i dla Biełarusi.

Biełaruskaja palityka, skirawana ŭ bok Rasiei (choć-by i praz Miensk), biełarusaŭ-katalikoŭ, biespasredna hraničačych z litoŭcami, zwyčajna kiruje ŭ bok Polščy. A kali i Litwa swaju palityku adnosna da biełarusaŭ pawiadzie tak-ža darohami Maskoŭskimi, to tymbolš budzie tracić biełarusaŭ- katalikoŭ na karyść Polščy. A takoje źjawišča całkom nie pažadana ani dla Litwy, ani dla Biełarusi.

Słowam, litoŭcy pawinny mieć asobnuju palityku maskoŭskuju i tak-ža asobnuju biełaruskuju. Miešanina, jak było da hetul, dla nikoha nie pažadana.

M. Krušyna.

* * *

Što twoj lot, aroł mahučy!
Ale-ž dumkaj ty žabrak!
Ja dyk woś uwyš imčusia,
Kab na zorku źlotać jak.

Pad ziamloj tak-sama baču,
Mież niama majmu „chaču“.
Nad carami car wiarchoŭny,
Tron swoj z tronaŭ uzwadžu.

Zbudawaŭšy tron, zrujnuju,
I mahu ničym ja stać,
Bo mahu swaju mieć wolu,
Wolu dumkaj kirawać.

Alona.

WIERU NIAROZUMU PROCI...

(Credo, quia non est absurdum).

Chočaš ty znać, jakuju wieru
Sam pryznaju i pieśniaj apiawaju?...
Skažu niašmat, bo znać tut treba mieru,
Aproč taho nia ŭsio kažu, što znaju. —

Ja wieru ŭ niejkaje wialiko' Abjednańnie,
Ci jak zawuć jaho z łaciny „Unjonizm“:
I ŭ Piaruna krywickaha pryznańnie, —
I ŭ chryścijanski znoŭ światy naturalizm.

Tut dohma i abrad, a nawiet mit — sławianski,
Biaz hreckich, ci jakich, bahatych šmat bahoŭ;
Synteza wier, a kult stary sialanski:
Boh prajaŭleńniaŭ — woś adwiečny zoŭ.

Swaroh, Dažboh, Stryboh — asoby Boha.
Prajawy letam, wosieńniu, zimoj;
A świataŭ ich niatak kab wielmi mnoha:
Pa trydni światkawać źmien soniečnych paroj.

Tak na wiasnu woś Radaŭnicy Rodu
Hulaje maładziaž na kožnaj Znič-Hary:
Tož radaść maładym dy j usiamu narodu,
Jak budzicca ziamla, što spała dapary.

Kupalle ŭ letku świacicca Swarohu,
Haračynia tady — kupacisia para, —
Tak chaładkom ahni pyłajuć Bohu,
Afiarnicy-ž piajuć, až źjawicca zara.

A na Dziady Strybohu ŭstupaje
Bahatstwy ŭsie swaje łaskawy ŭsim Dažboh:
Niaboščykaŭ tady siarmiažnik pryzywaje,
Kab hety świet dy z tym dzialicca moh.

Jak sonca ŭwyš pašło (zimoj), a świata Ładu,
Narod abchodzić znoŭ światuju Kaladu, —
Światar jaho usieńkaha abradu
Zawieć z niabies anielsku čaradu.

I radaść świetu: sonca naradziłaś,
Štodzień świat!ej, až pachudzieła Noč, —
Až wo' i hramada piajuškaŭ pajawiłaś,
Stryboh dałoŭ, — idzi, idzi ŭžo proč!

„A Chrystus hdzie?“ — pytaješ ty z uśmieškaj,
Bo nia widacca hdzie jahona miesca tut. —
— Nia budzie, nie! — Syn Božy nam zamieškaj,
Bo tolki Jon wiadzie u Absolut.

Bo tolki Jon i praŭda i daroha,
Žyćcia biadu i smierć Jon zwajawaŭ;
I tolki Jon paznaŭ Samoha Boha —
I świetu wid Jahony pakazaŭ.

Ale... niama Jaho ŭ ziamlicy,
Hdzie Piaruna čakaje ŭsio narod, —
Jak pryjdzie Jon: rasčyniacca światnicy,
Świátlejšaha žyćcia pačniecca Nowy Hod.

K. SWAJAK.

Memoryjał da Kanferencyi polskich Biskupaŭ, złožany ksiandzami-biełarusami 18.V.1925 h.

Zhodna z art. 23 konkordatu padpisanaha miž Apostalskaj stalicaj i Polščaj, sprawa ŭžywańnia niapolskaj mowy ŭ dadatkowych nabaženstwach, a tak-ža ŭ Duchoŭnych seminaryjach, u niekatoraj miery naležyć da Kanferencyi Biskupaŭ łacinskaha abradu. Takim paradkam žyćcio relihijna-narodnaje katalikoŭ-biełarusaŭ stała zaležnym ad uspomnienaj Kanferencyi.

Dziela hetaha nižej padpisanyja pradstaŭlajuć uspomnienaj Kanferencyi hety memoryjał, padajučy ŭ im nieabchodnyja wiestki z žyćcia biełarusaŭ-katalikoŭ, a tak-ža prosiačy ŭwažyć ich elementarnyja patreby datyčna ŭžywańnia swajej rodnaj mowy ŭ žyćci relihijnym.

Ahulnaja ličba biełarusaŭ-katalikoŭ, u jakich rodnaj mowaj jość mowa biełaruskaja, ŭ-wa Uschodnich Wajawodstwach Rečypaspalitaj Polskaj jość bolš-mienš miljon. Zasialajuć jany nastupnyja terytoryi ŭ hetakim pracencie da ahulnaj ličby, žywučych tam katalikoŭ:

U pawietach b. Wilenskaj hub.: Dzisienskim, Duniławickim, Wialejskim, Wałožynskim žychary kataliki badaj tolki biełarusy, ličba jakich dachodzić da 95 proc. i bolš.

U pawietach: Wilenskim, Lidzkim, Świancianskim i Ašmianskim tej-ža Wilenskaj hub. katalikoŭ-biełarusaŭ budzie da 60-70 proc.

Niaznačny pracent katalikoŭ - biełarusaŭ jość u paw. Trockim, Wilenskaj hub.

U pawietach b. Horadzienskaj hub.: Horadzienskim, Waŭkawyskim, Słonimskim, Bieraściejskim, Pružanskim, Kosaŭskim, Sakolskim — katalikoŭ-biełarusaŭ jość da 90 proc., a ŭ Bielskim i Biełastockim paw. — da 50 proc.

Dyecezyja Mienskaja, u skład jakoj uwachodziać pawiety: Staŭpiecki, Niaświežski, Pinski, Łuniniecki, Nawahradzki — jość biełaruskaja. Tut lik biełarusaŭ-katalikoŭ dachodzić da 95 proc.

Akramia hetaha, jość jašče kala 10.000 biełarusaŭ-katalikoŭ u čaści Kowienskaj dyecezyi, Brasłaŭskaha paw. jaki naležyć da Rečypaspalitaj Polskaj.

Katalickuju wieru biełarusy-kataliki pieraniali abo biespasredna ŭ łacinskim abradzie ŭ časie chrostu Litwy 1386 h. za časaŭ Jahajły, abo z uschodu ŭ abradzie sławianska-wizantyjskim, pieražywajučy paśla ŭsialakija adščapienstwy, Uniju, prasledawańnie caroŭ maskoŭskich i napaśledak 1905 i nastupnych hadoch u wialikim liku pierachodziačy ŭ katalictwa z łacinskim abradam.

U časach ciapierašnich Narod Biełaruski, ličba jakoha siahaje da 12 miljonaŭ, jak u Radawaj Biełarusi, tak sama ŭ Polščy i Łatwii, pieražywaje hłyboki praces narodnaha adradžeńnia. Pad upływam romantyzmu, Biełaruski Narod uspomniŭ ab swajej daŭnaj słaŭnaj minuŭščynie, kali mowa jaho była mo-

ČYM ADKAŽAM ŽYDOM?

U Nr. 1 „Bieł. Krynicy“ ŭ stаćci „Polska-žydoŭskaja zmowa“ było pakazana, što zrabili ŭ adnosinach da biełarusaŭ žydy swajej umowaj z palakami.

Jašče da hetaje ŭmowy žydy dwojčy niahodna abyjšlisia z biełarusami. Pawodle ŭmowy pamiž siabrami bloku nacyjanalnych mienšaściaŭ, kali pasoł jakoj nacyjanalnaści wybywaŭ z Sojmu, dyk na jaho miesca zaŭsiody pawinien byŭ pryjści nowy kandydat taje-ž nacyjanalnaści. Kab heta zaŭsiody mahło stacca, dyk stajačy na spisku nastupny kandydat inšaj nacyjanalnaści pawinien admowicca ad swajho farmalnaha (a nie sapraŭdnaha) prawa.

Dyk woś, kali dwa biełaruskija pasły, dziela sudowaj sprawy, byli pazbaŭleny swajho pasolskaha mandatu, to na ichnija miejscy mieli pryjści dwa inšyja kandydaty Biełarusy. Adnak žydy, što stajali za imi, nie zachacieli admowicca i adabrali hetak ad biełarusaŭ ažno dwuch pasłoŭ.

My dobra wiedajem, što žydy zaŭsiody, kali chočuć, patrapiać zrabić nacisk na asobnych swaich siabroŭ. Hetak, prykładam, žydy, nia majučy ŭłady, abkładajuć siabie padatkami i ŭmiejuć spahnać padatak. A pamienienyja žydoŭskija kandydaty naležać da syonistyčnaj partyi, najlepš arhanizawanaj. Woś-ža kali jany nie zachacieli admowicca, dyk zrabili heta z dazwalеńnia ci, praŭdziwiej, pa zahadu swaje, partyi. Ničahusieńki nia značyć tut aficyjalnaja pastanowa žydoŭskaj syonistyčnaj partyi ab tym, kab henyja dwa kandydaty admowilisia, bo pastanowa biassumliwu była zroblena tolki dziela ludzkoha (biełaruskaha) woka.

Adnak da swaje ŭmowy z palakami žydy mahli zwaliwać swaju biadu na paasobnych siabroŭ, winu, jakaja była drabiazoj u paraŭnańni da taho, što jany zrabili ciapier. Ciapier, paśla ŭmowy z palakami, žydy nia zmohuć nikomu zahawaryć zuby, bo im nichto nie pawieryć.

Dobra, što sprawa stała zusim jasna. Ciapier biełarusy, pierakanaŭšysia, što z žydami im nie pa darozie, pawinny schamianucca i pakirawać swaju pracu ŭ adnosinach da žydoŭ u inšy bok. Sapraŭdy naiŭna było dumać, što z žydami mahčyma na daŭžejšy čas supracoŭnictwa. Kali hlaniem, jak było dahetul u inšych krajoch, dyk pabačym, što žydy ŭsiudy pamahali ŭciskać paniawolnyja narody, jany ŭsiudy jšli z dužšymi, z majučymi ŭładu i pamahali im ździekawacca nad prydušanymi, što adradžalisia. U Aŭstryi žydy niamiečyli i byli niepryjacielami českaha i inšych nacyjanalnych ruchaŭ. Kali palaki dastali aŭtanomiju ŭ Haliččynie, žydy pamahali im tam palačyć ukraincaŭ. U Wenhryi žydy madździaryli, u Rasiei maskalili. Dyk niama dziwa, što jany ciapier zrabili ŭmowu z palakami praciŭ biełarusaŭ i inšych tak zwanych nacyjanalnych mienšaściaŭ.

Musim dobra zrazumieć, što pakul žydy nia buduć prymušany da nas adnosicca dobra, inšymi słowami, pakul jany nie pačujuć u našych rukach siłu, datul buduć stajać u łahiery našych niepryjacielaŭ. 500 hadoŭ žydy žywuć u Biełarusi, 500 hadoŭ jany

---

waj aświety, malitwy i žyćcia hramadzianskaha ŭ Wialikim Kniažstwie Litoŭska-Biełaruskim i kali sam jon byŭ wolnym i ščaśliwym. Uspomniŭ i chutka pačaŭ prabudžacca da świadomaha nacyjanalnaha žyćcia, da žyćcia, jakoje maje dać jamu naležnaje miesca ŭ świecie kultury i cywilizacyi.

Biełarusy-kataliki, jak značnaja składowaja častka Biełaruskaha Narodu, tak-sama budzicca da świadomaha žyćcia, składajučy na achwiaru swajmu Narodu jak całaści, swaju pracu i duchowuju tworčaść, a tak-ža damahajučysia prawoŭ dla swajej mowy, jak u žyćci aświetnym, palityčnym, a tak-ža i ŭ žyćci relihijna-kaścielnym.

Na imia Wilenskaha Katalickaha Biskupa pastupiła mnoha prośb z roznych parachwijaŭ z damahańniem biełaruskich nawŭk u Kaściele.

Takija prośby byli wysłany: z Łapienicy (Waŭkawyskaha paw.), z Serašewa (Pružanski paw.), z Kluščan, Zaświru i Žodzišak (Swiancianski paw.), z Barun (Ašmianski paw.), z Baradzienič, Šarkaŭščyny i Pahosta (Dzisienski paw.), a tak-ža była padana prośba da Wilenskaha Biskupa biełarusaŭ-katalikoŭ miesta Wilni ŭ sprawie pryznańnia im asobnaha kaścioła ŭ Wilni.

My-ž, katalickija ksiandzy, duchoŭnyja pastyry katalickaha Biełaruskaha Narodu, jak syny jaho, taksama prykładajem starańni da adradžeńnia swajho narodu, starajučysia adnačasna, kab wiera katalickaja, jak depazyt i padstawa žyćcia mieła naležnaje sabie miesca ŭ sercach biełarusaŭ katalikoŭ i kab stul łunała na našych bratoŭ biełarusaŭ-prawasłaŭnych.

Dziela hetaha — ničoha dziŭnaha, što źjezdy ksiandzoŭ-biełarusaŭ, jak napr.: u Miensku ŭ 1917 h., u Harmanawičach (Dzisienski paw.), dekanalny źjezd u 1918 h., u Wilni ŭ 1921 h. wyskazalisia za nawučańnie naahuł, a hetak-sama i relihii biełarusaŭ-katalikoŭ, jak u škole, tak i ŭ kaściele ŭ ich rodnaj biełaruskaj mowie.

Značyć, jak katalicki narod, tak i jaho duchawienstwa padniali hołas u sprawie ŭžywańnia rodnaj mowy ŭ kaściele, tolki dziela tych zrazumiełych pryčyn, što mowa polskaja, jak čužaja, jość trudnaja, časta i zusim niezrazumiełaja dla našaha narodu. Hodzie pasłuchać paciery, moŭlenyja biełarusam pa polsku i bačyć, jak časam całkom pierakručany ich sens, kab pierakanacca, što praca pastyrskaja ŭ čužoj mowie, siarod katalikoŭ-biełarusaŭ, jość trudnaja, a časta i zusim daremnaja. Božaja chwała i dabro duš narodu našaha wymahaje, kab u žyćci relihijna-kaścielnym była ŭžywanaja jaho rodnaja biełaruskaja mowa.

U peŭnaj miery heta zrazumieŭ kaliś Wilenski Biskup, ciapier Arcybiskup Mahiloŭski Ropp, kali ŭ 1917 h. u swaim pismie pastyrskim da katalickaha duchawienstwa horača radziŭ i pryzywaŭ užywać, padčas kazańniaŭ da biełarusaŭ-katalikoŭ, ich rodnaje biełaruskaje mowy, pakazawajučy na toje, što nawučańnie kožnaha narodu ŭ čužoj, niezrazumiełaj dla jaho mowie, nie daje nijakaj karyści.

Zrabiŭ heta Arcypastar, znajučy biełaruski na-

žywuć z biełaruskaje pracy, budučy pasiarednikami, handlarami. Za hetyja 500 hadoŭ biełaruski narod nikoli žydoŭ nie prašledawaŭ. Dajšło da taho, što ciapier u Radawaj Biełarusi žydam darma nadzialajuć biełaruskuju ziamlu kala miestaŭ i miastečkaŭ, dy dajuć padmohu na sialibu j žywiołu. I za heta ŭsio žydy adpłacili biełarusam polska-žydoŭskaj zmowaj!

Dyk čym-ža majem adkazać žydom na hetkuju nam padziaku?

Barady wydzirać im nia majem. Hetuju „pryjemnuju i dabrarodnuju" hulniu pakiniem kamu inšamu. Nia źbirajemsia tak-sama rabić pahromy, jak heta bywała ŭ Rasiei. Na hetyja i im padobnyja rečy my nie achwotniki. Ale kali žydy za biełaruskaje dabro waroža wystupili proci biełarusaŭ, dyk my pawinny abyjścisia biaz žydoŭ, patrapić žyci tak, jak-by žydoŭ u Biełarusi zusim nia było. Ciapier, kali biełarus-ziemlarob choča kupić soli, hazy, zialeza, jon pradaje zbožža, kury, žywiołu žydu i ŭ žyda-ž kuplaje sol i inšaje. A my pawinny zrabić tak, kab biełarus-ziemlarob pradawaŭ swoj tawar swajmu biełarusu pramysłoŭcu, a toj jamu pradawaŭ swoj tawar. Kažučy karotka, my pawinny raźwić swoj handal i swoj promysł. I woś, kali my, nawučanyja samymi žydami, što niemahčyma z imi žyć u zhodzie, stworym swoj promysł i swoj handal, dyk heta budzie takaja wialikaja zdabyča, jakaja stworyć nowuju paru ŭ historyi Biełaruskaha Narodu. Z časam moža nadyjdzie časina, što budziem dziakawać žydam za ich umowu z palakami.

Adkładać hetaje sprawy nielha, za sprawu stwareńnia swajho handlu i pramysłu treba ŭziacca biezadkładna.

Da hetaje ważnaje mety treba jści ŭsimi darohami. Tut ważna kooperacyja. Ale tak-sama prywatny handal i promysł pawinien zaniać nie apošniaje miesca. Nia ŭsie ludzi zdolny i adpawiedna pryhatawany da kooperacyjnaje pracy; jość šmat ludziej, što nia ŭmiejučy pracawać u kooperacyi, zdolny zrabić prywatnaje pradpryjemstwa, zakłaści sobskuju kramu. Niachaj kožny robić toje, da čaho jon zdolny. Usie inšyja, što pradajuć ci kuplajuć, pawinny ličyć swajoj narodnaj pawinnaściaj pradawać i kuplać u swaich.

Handlu i promysłu za tydzień, miesiac, nawat za hod nia stworym, ale ŭpornaj i systematyčnaj pracaj za jakiś čas ich musim stwaryć i stworym.

Davidovič.

DA NAS PIŠUĆ.

PANSKAJA WYSTAŬKA.

Świr, Świancianskaha paw. Usiudy našaha brata papichajuć. Kali była ŭ Świry wystaŭka „inwentara i harodnictwa", dyk bahačom dali nahrady za toje, što jany majuć dobraje bydła. Dziekan dyk dastaŭ medal za kania, što atrymaŭ ad wojska, a Skirmunt za karowu. Kab heta była wystaŭka tolki dla ludziej wiaskowych, tak była-b i konkurencyja. A tak—dzie-ž nam wykarmić taki inwentar na niekulkich dziesiacinach, jak panom na sotniach. Wiaskowy.

---

rod i majučy na pamiaci can 1332 jaki kaža: *U dni niadzielnyja i światy ŭ wyznačanyja hadziny, jakija na pahlad probašča buduć najbolš adpawiednyja dla sabrańnia ludziej, maje jon wiernym uzrosłym wykładać katechizm u mowie dastasawanaj da ich paniaćcia"*.

Padobnyja pawučeńni ŭ hetaj sprawie Apostalskaj Stalicy źjaŭlajucca jašče wyraźniejšyja.

U 1906 hodzie Kardynał Merry del Val ad imia Ajca św. woś što piša da Biskupaŭ u Rasiejskaj Dziaržawie:

„Apostalskaja Stalica, zaŭsiody ŭważnaja na dabro duš i najstaranniejšaja wartaŭnica hodnych češci tradycyjaŭ zwyčajna, ŭ kožnym časie dazwalała, kab u dadatkowym nabaženstwie (kazańni, katechizmy, pytańni ŭ administrawańni sakramentaŭ Chrostu, Žanimstwa ì ŭ inšych hetaha rodu) kožny narod moh używać swaju zwyčajnuju mowu... A što datyča kazańniaŭ, katachizmaŭ, malitwaŭ i pabožnych pieśniaŭ — ahułam niachaj taja mowa budzie ŭżywana, jakaja jość ułasnaściaj bolšaj čašci žycharstwa, abo prynamsi (jość ułasnaściaj) hramady nikatorych wiernych, da katoraj asabliwa należyć jaki-niebudź kaściol"... (Nr. 19702, 13 octobris, 1906).

Hodam paźniej Apostalskaja Stalica jašče wyraźniej abhawarwaje prawa ŭżywańnia mowy narodnaj u dadatkowym nabaženstwie, wyrazna ŭžo spaminajučy mowu biełaruskuju:

„...A ŭ jakich parachwijach maje być używana ymowa biełaruskaja, heta pawinna wrašyć wola samoha žycharstwa, adnak takim sposabam, što kali miž duchawienstwam i wiernymi paŭstanie nieparazumieńnie, sprawu treba pieradać najwyšejšamu sudu Apostalskaj Stalicy". (Nr. 24489, 29 junii, 1907).

Dziela wyšejskazanaha prosim Aświačonuju Konferencyju Biskupaŭ prychilicca da nastupnych pažadańniaŭ u žyćci biełarusaŭ-katalikoŭ datyčna ŭżywańnia ich rodnaje mowy ŭ kaściele:

1) Ustanawić u najbliżejšym časie ŭ Duchoŭnaj Seminaryi Wilenskaj i Mienskaj (Pinsk) nawučańnie biełaruskaje mowy, literatury i historyi.

2) Ustanawić normy, jakija-by rehulawali ad hetaha času ŭżywańnie biełaruskaje mowy ŭ dadatkowych nabaženstwach u biełaruskich pawietach aznačanych u hetym memorjale.

3) Pry mahčymych razhraničeńniach i padziełach ciapierašnich dyecezyjaŭ, jakija nachodziacca na terytoryi Uschodnich Wajawodstwaŭ, źwiarnuć uwahu na pryłučeńnie etnahrafična biełaruskich čaściej, hranicačych z narodnaściaj polskaj ci ŭkrainskaj, da swaich etnahrafičnych centraŭ.

Wilnia, 18.V.25.

Hej, hej, chlebarobie mazolny,
Pan soszki, i koski i pola!
Kiń wyhlad ślaźliwy, niawolny:
U twaich rukach sława i dola! *J. Kupała.*

DA BIEŁARUSAŬ SYŠČYKI ČEPIACCA.

m. Brasłaŭ. Kali što bywaje niadobraje, to ŭ našym Brasławi pierš. Hetak 27 wieraśnia było sa mnoj. Pa nabaženstwie, spatkaŭšy swaich siabroŭ, wiadziom hutarku pra toje dy sioje, až padychodzić da nas niejki nieznajomy panok i źwiartajučysia da mianie kaža, što maje da mianie ważny interes. Zdziwiła mianie jaho sałodzieńkaja ŭśmieška i toje, što znaje mianie pa proźwišču. Zawioŭšy mianie ŭ żydoŭskuju chatu, wyciahnuŭ z majho kišania hazety, jakija ja wypisywaju. Pačaŭ jon usialak napadać na „Głos Wileński“, a zachwalać „Biełaruskuju Krynicu“. Tut ja ściamiŭ, što heta „špik“ i što choča, kab ja zawioŭšy z im hutarku, što niebudź nahawaryŭ, da čaho možna było-b prywiazacca. Tady pytaju ŭ jaho, na što jon mianie až siudy prywioŭ i jaki maje da mianie interes. Pačaŭ jon mnie niešta hawaryć, pytacca, ale ja widzu, što z im zadawacca niet tołku, razwitaŭsia, dy j pajšoŭ da swaich siabroŭ raskazać, jak syščyk chacieŭ mianie „prawiaści.“ Niejki.

PANOM USIO MOŽNA.

Pacewičy, Słonimskaha paw. 26.IX.25 h. sielanin Hubarewič sa swaim susiedam pajšli na pole pahladzieć, jak abchodzić žyta i ŭbačyli, što pa ich życie chodziać z ružžami i sabakami pan laśničy i abježčyk. Hubarewič i kaža swajmu susiedu, što hetyja pany robiać im škodu, treba ad ich adabrać ružžy. Heta pačuŭ abježčyk i nakinuŭsia na sialan z łajankaj, a potym, tak źbiŭ Hubarewiča, što ŭ taho z nosa i rotu paliłasia kroŭ. Apamiataŭšysia ad hetaha paboju Hubarewič pajšoŭ u Kazłoŭščynu na pastarunak, kab napisać žałabu. Na pastarunku skazali jamu, što da hetaha palicyi niama nijakaha dzieła, bo treba było ničoha nie kazać. Dyk woś jakija ŭ nas prawy! Robiać tabie škodu, bjuć, dy jašče i durnym nazywajuć. Nieciarpliwy.

NAWABRANCY BUŠUJUĆ.

Subotniki, Wałožynskaha paw. U niadzielu 4. X.25 h. u našym miastečku adbywałasia loteryja i tancy na karyść „Lotnictwa Polskiego“, dyk kamandant z palicyjantami tak zanialisia hetaj loteryjaj, što zusim nia źwiartali ŭwahi na toje, što twaryłasia ŭ miastečku. Miastačkowyja chłopcy, jakija mieli pajšci 5.X u wojska, sabraŭšysia ŭ bandu, bili biaz žadnaj pryčyny kaho papała. Tak pabili da krywi Stasia Hryniuka z Huty. Hryniuk, majučy świedkaŭ, pajšoŭ na pastarunak, kab spisać pratakoł, ale kamandant hetaha nia zrabiŭ, kazučy, što heta sprawa prywatnaja. Tady jon pajšoŭ da dochtara, prosiačy, kab toj napisaŭ paświedčańnie, ale dochtar zažadaŭ 15 zł., jakich jon nia moh zapłacić, i tak musiŭ zastacca z ničym.

Niaŭžo-ž heta palicyja ŭ našym miastečku pastaŭlena tolki dzieła taho, kab rabić loteryi i tancawać; nam zdajecca, što pieršym abawiazkam jaje było zabiaspiečyć spakoj žycharam, a kali staŭsia taki razboj, dyk treba paciahnuć da adkaznaści winawatych, nia hledziačy na toje, što jany byli nawabrancy. Hucienskija chłapcy.

NIA ZNAJE, A PIAJE.

Żodziški, Świancianskaha paw. U našym kaściele padčas nabaženstwa chor piaje biełaruskija pieśni, jakim kiruje naš arhanisty. Piaje žodzišnaja moładź. Kali pačynali piajać biełaruskija pieśni ŭ našym kaściele, to moładź našu strašyli, najbolš palicyjanty, što pazabirajuć tych, katoryja piajuć; nawat nikatorych zazywali na pastarunak, dla pastrachu. Ale nichto nia spužaŭsia.

Prajšoŭ užo hod i nikoha z ich nichto nie zabraŭ. My rady, što chor naš piaje i dalej biaz nijakaje pieraškody.

Nawat adzin palicyjant ciapier zaachwociŭsia i prychodzić wučycca piajać biełaruskija pieśni i piaje razam z choram u kaściele: „Matačka Božaja...“

A narod wyjšaŭšy z kaścioła tałkuje, što pierš strašyli, ale jak ahledzilisia, što našy pieśni pryhožyja, dyk sami pajšli piajać, choć nie razumiejučy słoŭ dobra, bo halileŭšy.

Dyk piaicie, bratočki, biełaruskija pieśni, bo jany pryhožyja, dziela taho, što našyja. Bas.

Z Biełaruskaha žyćcia.

Z Biełarusi pad Polščaj.

Adabrańnie debitu paštowaha. Ministerstwa Ŭnutranych Spraŭ zabaraniła prysyłku poštaj biełaruskuju časopiś, wychodziačuju ŭ Ryzie „Hołas Biełarusa“, uhledziŭšy tam prastupleńnie pradbačanaje ŭ art. 129 K. K., ab čym pawiedamiła miascowyja ŭłady dziela wykanańnia hetaha rasparadžeńnia.

Kanfiskata biełar. kalendara. Dnia 16 h. m. Kamisar Uradu na miesta Wilniu skanfiskawaŭ biełaruski adryŭny kalendar na 1926 h., niby dziela taho, što našoŭ u im antypaństwowaje stanowišča: nia pryznawańnie hranic, pryzywańnie da baraćby na karyść Biełarusi i pryłučeńnia Kresaŭ da Sawieckaj Biełarusi.

Sprawa Biełaruskaj Prawasłaŭnaj Duchoŭnaj Seminaryi. Dumka ab stwareńni, zamiest istnujučaj polskaj — Biełaruskaj Duchoŭnaj Seminaryi, wyklikała siarod prawasłaŭnych biełarusaŭ wializarnaje zacikaŭleńnie. Adnosiny da polskaha prawasłaŭja z kožnym dniom horšajuć. Prawasłaŭnyja tolki ciapier — paśla Filipa Marozawa, jaki spolščyŭ seminaryju — pierakanalisia, što adziny sposab zachawać swaju wieru — heta abapiorci jaje na nacyjanalnaj biełaruskaj padstawie.

Z Radawaj Biełarusi.

Uradžaj u Rad. Biel. U zwiazku z „Dniom uradžaju“ na Biełarusi, Centralny Urad Statystyčny apublikawaŭ tymčasowyja danyja datyčna ŭradžaju zbožža i bulby. Pawodle hetych dannych zbožža sioleta sabrana 100.982.000 pud., znača na adnu dziewiatuju bolš čym letaś i 158.560.000 pudoŭ bulby, tak-sama na adnu piatuju bolš čym letaś.

Alkahalizm na Biełarusi duža pašyryŭsia. Za apošniaje paŭhodzie 1925 h. palicyja skanfiskawała až 4.666 aparataŭ, jakimi honiać samahonku.

Biełarusizacyja. Apošnimi časami biełaruski ŭrad z bolšaj enerhijaj uziaŭsia za biełarusizacyju ŭradaŭ, ludnaści i wojska. Wydana ceły rad instrukcyj i adozwaŭ z pryzywam da wywučwańnia biełaruskaje mowy i nacyjanalnaha aświedamleńnia.

Čyhunka Orša-Lepel. Mienskija hazety dn. 14 h. m., ab značeńni nowa-prawiedzienaj čyhunki na linii Orša — Lepel, pišuć: „Značeńnie hetaj čyhunki ŭ tym, što nia tolki stwaraje typ kwalifikawanaha rabotnika i pramysłowaha pracaŭnika, ale maje jašče i značeńnie abaronnaje. Nia treba zabywacca ab tym, što znachodzimsia akružanymi kapitalistami i što worah moža napaści na nas u každuju chwilinu".

Padrychtoŭka da suświetnaha źjezdu biełarusaznaŭcaŭ. Prezydyum Inbiełkultu, zasłuchaŭšy dakład ab padrychtoŭcy da suświetnaha źjezdu biełarusaznaŭcaŭ, pastanawiŭ uzmocnić i pryśpiešyć chod rabot u hetaj halinie.

Adnačasna wybran u skład kamisii dziela padrychtoŭki da nazwanaha źjezdu praf. Kraskoŭski.

„Symon Muzyka" — Jakuba Kołasa. Try pieršyja čaści jakoha, byli nadrukawany ŭ 1918 h. u Miensku, wyjšła ciapier tam-ža ŭžo całaja — u V častkach.

SA SWIETU.

Polšča. **Biezraboćcie i ŭradawaja dapamoha.** Sojmawaja Kamisija Apieki Hramadzkaj wysłuchała sprawazdaču padsekretara stanu pracy i apieki hramadzkaj p. Jankoŭskaha, ab stanie biezraboćcia ŭ Polščy i pomačy ŭradu ŭ hetaj sprawie. Sa sprawazdačy hetaj widać, što ŭ dany mament u Polščy jość zarehistrawanych 196 tysiačaŭ biezrabotnych. Najbolš u Šlonskim wajawodztwie, bo 57 tys.; u Łodzkim woj. — 39 tys., Kieleckim woj. — 27 tys., Lwoŭskim woj. — 39 tys. čał.

Pa prafesii najbolš — niekwalifikawanych, bo 51 tys., hornikaŭ — 40 tys.. tkačoŭ — 30 tys., metaloŭcaŭ i hutnikaŭ — 23 tys.

Dasiul z uradawaje ŭstawowaje pomačy karystała 28 tys. asob, a z tak zwanaj „doraźnej" — 46 tys. Da dnia 1 kastryčnika h. h. wydana dapamohi na 20 miljonaŭ złotych.

— **Biudżet na 1926 hod** zaprapanawany Sojmu, pradbača dachodaŭ 1.889.368.878 zł., čuć nia dwa miljardy, a raschodaŭ — 1.887.945.049 zł. Dachodaŭ maje być bolš na 1.423.829 zł. U paraŭnańni da 1925 hodu dachod maje być mienšym na $8^{1}/_{2}$ proc., a raschod — na 9 proc. Padatki biezpasrednyja (ad bahačoŭ) majuć dać 376.085.000 zł. dachodu, z čaho padatak „obrotowy" (jaki sapraŭdy jość pasrednim) — 180 mil. zł., padatak dachadowy (jakoha prynamsia paławinu — kala 45 milj. adličajuć z zarobkaŭ rabočych abo ŭradoŭcaŭ) — 90 mil. zł. i padatak ziamielny (jakoha $^{2}/_{3}$ abo 40 mil. płociać sialanie) — 60 mil.

Z hetaha bačym, što padatak ad bahačoŭ budzie raŭniacca 111 mil. zł.

Pracoŭnyja-ž u padatkach pasrednich majuć zapłacić 119.865.000 zł.

Ale da hetaha dachodzie dachod z manapolii 461.275.900 zł. i dachod z „cła" (wywozny) 245 mil. zł. Prytym z sum wykazanych niasłušna ŭ padatku ad bahačoŭ: 180 mil. padatku abratowaha, 45 mil. padatku dachadowaha i 40 mil. padatku ziamielnaha.

Kali ŭsio heta abličym, dyk akažacca, što pracoŭnyja majuć zapłacić čuč nia dziesiać razoŭ bolš, čym bahačy, bo 1 miliјard 90 mil. zł.

Potym, u dachodach addzielnych ministerstwaŭ, kidajecca ŭ wočy dachod Ministerstwa Aświety — 11.498.000 zł., tady, jak u 1925 h. było tolki 52.800 zł. Zatoje zmianšajucca wydatki hetaha ministerstwa na 10 mil. zł., widać kirujučysia tym, što „škoła tolki dla zamožnych.

Raschody-ž na palicyju, administracyju i wojska zastajecca biaz źmieny. Z hetaha jasna, što ŭ nowym biudžecie ŭrad prapanuje nałažyć jašče bolšyja ciažary na pracoŭnych i ahraničyć raschody, jakija pryniaśli-b im palohku.

Litwa. **Burnyja demonstracyi ŭ Koŭni.** Z Koŭna danosiać, što antypolskija demonstracyi ŭ Koŭni, z pryčyny 5-ci lećcia ŭwachodu wojsk hen. Želihoŭskaha ŭ Wilniu, skončyliś burnymi demonstracyjami proci ŭradu. Pachod demonstrantaŭ skirawaŭsia da domu kabinetu ministraŭ i zažadaŭ, kab pakazaŭsia prezes ministraŭ.

Kali dr. Bistras pakazaŭsia i ničoha nie hawaryŭ, demonstranty pačali kidać warožyja wokryki pad adrasam uradu, z žadańniem pierarywu pierahaworaŭ z Polšaj i wajennaha pachodu na Wilniu. Pryzwanaja palicyja konnaja paśla wialikich wysiłkaŭ razahnała natoŭp. Demonstracyjaj kirawali nacyjanalisty.

Kanferencyja ŭ Logano jak padaje „Słowo" nia tolki nie dawiadzie da pažadanych wynikaŭ, ale moža być sarwanaj. Delehaty polskija jašče robiać wysiłki, kab dajšci da parazumieńnia z litwinami. Delehacyja polskaja nia moža iści na ŭstupki u sprawach kamunikacyi i apieki kansularnaj, biez jakich, pawodle ich dumki, narmalnyja handlowyja znosiny niemahčymy.

Kanhres nacyjanalnych mienšaściaŭ. Z Ženewy pawiedamlajuć, što padkamisija mižnarodnaha kanhresu nacyjanalnych mienšaściaŭ Eŭropy adkinuła prapazycyju pradstaŭnikoŭ ukrainskaj i biełaruskaj, u Polščy, kab pastawić na paradku dnia abradaŭ pytańnie prawa śamaaznačeńnia narodaŭ.

Hetak sama adkinuła prapazycyju, ab dapuščeńni da abradaŭ na kanhresie dwuch pradstaŭnikoŭ z Sofii.

Padkamisija ličyć, što ŭ abradah kanhresu mohuć brać udzieł tolki pradstaŭniki sarhanizawanych nacyjanalnych mienšaściaŭ.

Kanhres nac. mienšaściaŭ uchwaliŭ hetakuju rezalucyju: Delehaty 33 hrup i 12 nacyjanalnaściej, što abymajuć 35 milj. ludziej, uračysta prymajuć pryncyp: nacyjanalna-kulturnaja swaboda jość takim samym kulturnym dabrom świeta, jak i swaboda relihii.

Pryncyp hety treba pryznać wiečnym pryncypam i metaj Sajuza Narodaŭ i pawinien najšci miesta ŭ-wa ŭsich prawnych normach.

Zhodna z hetym kožnaja dziaržawa pawinna być tak uładžana, kab swaim nacyjanalnym mienšaściam zapeŭnić niazmienšanaje i swabodnaje karystańnie z usich praŭ hramadzianina.

U Italii fašysty (toje samaje, što i balšawiki, tolki prawyja) usio ŭmacowywajuć swaju ŭładu.

Niadaŭna adbyłasia Wialikaja Rada fašystaŭ, na jakoj Musolini (dyktatar) zajawiŭ, što pryjšła para źmianić zakony tak, jak im padabajecca. Jany pastanawili, što parlament i senat buduć mieć tolki daradčy hołas, bo zakony budzie wydawać ŭrad.

Ispanija ŭpraŭlajecca to-ž padobna, jak Italija. Tam, na ŭzor Musoliniaha, hieneral Primo-de-Riwera razahnaŭ parlament i sam prawić Ispanijaj. Stanowišča jaho ciapier umacawałasia pieramohaju ŭ Marokko, dzie paśla dwuchletniaj wajny, ciapier razam z Francyjaj udałosia pabić Rifenaŭ.

Adwažna zmahalisia za swaju wolu Rifeny, ale musili ŭstupić pierad pierawahaju. Abd-el-Krym jašče nie paddaŭsia, ale jaho trudnaje ŭžo stanowišča, bo Ispancy z Francuzami apanawali pabiarežža mora i zaniali stalicu Aidir. Rifeny adstupili ŭ hłub kraju i dalej zmahajucca.

Straty Francyi ŭ Marokko. Na pasiedžańni finansawaj kamisii Dziaržaŭnaje Pałaty, Painlevé skazaŭ, što francuskija straty ŭ Marokko da dn. 15 kastryčnika wynosiać 2.176 zabitych i 5.306 ranienych. U zwiazku z wajennymi aperacyjami wydana 950 mil. frank.

Rumynija pastupaje sa swaimi nacyjanalnymi mienšaściami tak, što aburaje cełý cywilizawany świet. U rumynskich wiaźnicach mučajecca masa sialan najbolš ukraincaŭ. Ciapier u Kišyniowie sudziać 500 ukrainskich sialan, abwinawačywajučy ich u paŭstańni proci ŭłady, da čaho dawiała tajaž ułada swaimi niačuwanymi ździekami. Akazywajecca, što niekalki sot sialan rastrelena biaz nijakaha sudu.

Zdabyčy Niamieččyny na kanferencyi ŭ Lokarno. Niamieččyna, pamiž inšym, zdabyła wielmi ważnyja ŭstupki ŭ sprawie źniaćcia akupacyi, wajennaha kantrolu, zwarotu kalonijaŭ i šmat inšych, ab čym, zrazumieła, u Traktacie ničoha skazana nia budzie, jak, moža, i šmat ab čym inšym.

Usie 7 traktataŭ uwojduć u siłu z mamentu ŭwachodu Niamieččyny ŭ skład Lihi Narodaŭ, što maje adbycca na najbliżejšym Ahulnym Sabrańni Lihi (zdajecca, ŭ pačatku nowaha hodu). 15 śnieżnia maje być sklikana Rada Lihi — dziela padhatawańnia hetaha ŭwachodu.

Niemcy ŭžo damahajucca rewizii hranicy z Polščaj. Niamieckaja haz. „Berliner Tageblatt" piša: Sprawa polska niamieckaj hranicy staić adkrytaj. Nie z aružžam u rukach, ale mirnym šlacham na padstawie § 19 statutu Lihi Narodaŭ, jaki harantuje Niemcam rewiziju Wersalskaha Traktatu, kali mir budzie nie mahčymy...

Ciapier ahulnaje pałažeńnie hetamu pierahladu wielmi spryjaje.

Bryjan pa pryjeździe ŭ Paryž maje zaniacca sprawaj akupacyi.

Musolini ŭ Lokarno. Pryjechaŭšy na aeraplanie ŭ Lokarno, Musolini zaprasiŭ na „kanferencyju" ŭsich pradstaŭnikoŭ presy, kab wytłumačyć im punkt hledžańnia italjanskaj delehacyi. Ale amal-što nichto z žurnalistaŭ nie pajšoŭ jaho słuchać na znak pratestu proci strašennaha teroru, jaki zawioŭ fašystaŭski ŭrad adnosna da presy ŭ Italii.

Prysyłajcie padpisku na „Biełaruskuju Krynicu".

Z WILNI.

Dziesiacileććie litoŭskaje himnazii. Litoŭskaje hramadzianstwa swiatkawała ŭ niadzielu 18.X.25 h.

Na hetaje wialikaje kulturnaje swiata sabrałasia mnoha narodu ŭ tym liku i pradstaŭniki Biełarusaŭ i Žydoŭ, jakija ščyra witali bratni narod. Ad Centr. Bieł. Školnaj Rady pramaŭlaŭ pasoł ks. Adam Stankiewič.

Paśla dakładu i prywitańniaŭ adbyŭsia kancert, u jakim wystupali haduncy litoŭskaj himnazii, pakinuŭšy na prysutnych duża miłaje uražeńnie.

Aryšty ŭ Wilni i Wilenščynie. U Wilni palicyja aryštawała za adnu noč 117 asob, a ŭ paw. Dzisenskim, Ašmianskim i Wialejskim u tujuž noč aryštawany niekalki dziesiatkaŭ asob, jakich abwinawačwajuć, jak kamunistaŭ. Aryštawanyja— badaj wyklučna žydy, pamiž imi mnoha wiadomych kulturnych rabotnikaŭ. Usich aryštawanych pierawiaźli ŭ Landwarowa. Hazety pišuć, što pamiž kamunistyčnymi jačejkami Zachodniaj i Uschodniaj Biełarusi byŭ ściśły kantakt.

Niekalki delehataŭ z hetul wyjechali ŭ Miensk na konferencyju kamunistaŭ usiej Biełarusi.

Bazyljanskija mury nie dajuć spakoju p. Studnickamu. Choča abawiazkowa zaŭładać imi. Z hetaj metaj pastaraŭsia pierad uładami, kab biełaruskaja pačatkowaja škoła, jakaja tam miaściłasia, była pieraniesiena až na nowy świet. Treba zaznačyć, što pieranos hety maje pryčynicca da likwidacyi hetaje škoły, bo dzieci nia zmohuć chadzić hetak daloka.

Paśla aparažnienia pamieškańnia ŭ murach Bazyljanskich praz školu, niejkim paradkam zaniali jaho seminarysty na internat. Praz niejki čas zjawiŭsia p. Studnicki z palicyjantami, jakija pawyciahawali seminarystaŭ, a pamieškańnie apiečatawali. Studnicki maje tam pamiaścić, pokul što častku archiwa, a z časam, jak jon hawora, razšyryć jaho.

Iznoŭ adozwy. Jak padaje „Kurjer Wileński" ŭ nočy z dnia 12 na 13 h. m. na abšary Brasłaŭskaha paw., kala Widz, byli raskinutyja kamunistyčnyja adozwy padpisanyja praz Centralny Wykanaŭčy Kamitet Kamunistyčnaj Partyi Zachodniaj Biełarusi.

Biezraboććie ŭ Wilni. Dn. 22.X. urad pasrednictwa pracy zarehistrawaŭ ahułam 1658 asob biezrabotnych, u tym liku 1116 mužčyn i 542 kabiet. Ad 1 kastryčnika biezraboććie ŭzrasło na 32½ pracentaŭ.

Najwialikšy lik biezrabotnych prypadaje na niekwalifikawanych, bo 200 asob.

USIAČYNA.

10 prykazańniaŭ matkam.

1. Nie spawiwaj dziacionka ciesna, bo heta dla jaho muka.
2. Da piaci miesiacaŭ karmi dzicio tolki hrudźmi.
3. Nie karmi dziacionka za kožnym razam, jak pačnie kryčeć.
4. Bułki i kašy možna dawać patrochu dziacionku tolki tadv, jak pakažucca zuby.
5. Nikoli nie dawaj dziacionku pustoj soski.
6. Da 5-ci miesiacaŭ myj dziacionka što-dzień, paśla 5-ci — praz dzień.
7. Myjučy — myj haławu dziacionku.
8. Nie kałyšy dziacionka, bo heta maročyć haławu.
9. Nie zdawaj dziacionka niańcy-padrostku.
10. Jak dziacionak zasłabnie, nia trać času, a niasi da dochtara.

Redaktar-wydawiec T. Wojciechowič. Tow. Wyd. „POGOŃ", Druk. „PAX". Wilno, zauł. Św. Ignacego 5